

(TOESPRAAK DOOR ERIK MEIJER OP 31 OKTOBER 2025 IN HET FNV-LEDENPARLEMENT, ALS INLEIDING OP AGENDAPUNT 13 EN DE MOTIES 13.12 EN 13.13)

Mij is gevraagd om jullie te informeren over wat de tijdens de Verdiepingsdag op 3 oktober ingestelde werkgroep heeft voorbereid. Die taak is toen gekoppeld aan de al voor die tijd bestaande LP-werkgroep Cultuurverandering.

Veel sprekers op 3 oktober vonden 3 dingen:

- Als de tijdelijke toezichthouders goede dingen voorstellen, waarmee we sterker vooruit kunnen, moeten we die OVERNEMEN.
- Als de toezichthouders dingen voorstellen die ons vakbondswerk en de ledenbetrokkenheid gaan hinderen moeten we het lef hebben om die AF TE WIJZEN.
- We willen de bestuurscrisis binnenkort beëindigen. BESTUURSVERKIEZINGEN moeten de komende maanden plaatsvinden.

Uit wat er op 3 oktober door verschillende sprekers gezegd is leid ik af dat we een aantal problemen waarmee onze sectoren en onze VLR-bonden worstelen graag willen oplossen. Een versterkte nadruk op de inbreng vanuit de bedrijfstakken past daarin, dus sterke sectoren met een sterke Bondsraad. Die naam Bondsraad kan handiger zijn dan de deftige maar afstandelijke naam Ledenparlement. Al jaren zeg ik tegen leden die mij vragen wat het voor hen verre Ledenparlement is dat het doodgewoon gaat om hun Bondsraad.

Misschien zijn we in de jaren 2013-2015 bij de vorige FNV-reorganisatie te sterk doorgeschoten naar grootschaligheid. Veel mensen herkennen ons onvoldoende als hun bouwbond, hun metaalbond, hun spoorbond, hun bond voor werkers bij zorg, welzijn en overheid, enzovoort. Het VLR-model bij onderwijs, politie, journalistiek en horeca blijkt goed te werken. Juist die herkenbaarheid voor je collega's én de nog-niet-georganiseerden in je bedrijfstak was onze kracht tot 2013. Meer daarop terugrijpen kan ons versterken.

Belangrijk blijft dat de vakbeweging een beweging van onderop is. Een beweging van verzet tegen autoritaire en onnodig bemoeizuchtige werkgevers, tegen dove regeringen en vanouds ook tegen vakbondsfunctionarissen die onvoldoende luisteren naar hun achterban of onvoldoende verbetering kunnen bewerkstelligen voor hun leden.

In de jaren 1970 hebben we geknokt tegen de toen te geringe leden-democratie, en de interne democratie in een brede maatschappijkritische vakbeweging vormgegeven. Die verworvenheid willen we behouden! Inperking van democratie is nooit het juiste antwoord op tekortschietend bestuur. Maar we moeten wel een bestuurscrisis oplossen.

In juli werd door een gerechtelijke uitspraak besloten dat de FNV te maken krijgt met twee tijdelijke toezichthouders. Van die twee wordt verwacht dat zij verkiezingen voor een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur voorbereiden én dat ze een advies uitbrengen over de toekomst van de FNV. En als WIJ het willen mogen ze zelfs nog wat meer dan dat alleen.

Die toezichthouders hebben niet stilgezeten. Zij hebben een plan voorbereid om in de toekomst veel macht te leggen bij de Raad van Toezicht. Die stelt een bestuur aan, of ontslaat dat bestuur, en die is ook de bovenbaas over de Werkorganisatie. Als je VANBOVENAF redeneert, en de FNV alleen

ziet als een bedrijf voor pechhulp bij ontslag, is dat een slim model. Heel stabiel en heel efficiënt op enkele taken, maar ook heel afstandelijk naar de miljoenen mensen die in dit land leven van de verkoop van hun arbeid.

Op 3 oktober, en daarna in de werkgroep, kwamen we tot de conclusie dat zo'n eindmodel van bovenaf heel slecht past bij een democratische ledenvereniging. Dat levert geen open kandidaatstelling op. En ook geen spanende verkiezing die eerder mensen opleverde als Arie Groenevelt, Cees Schelling, Herman Bode, Jaap van der Scheur, Henk van der Kolk, Tuur Elzinga of Kitty Jong. Met een BENOEMING dreigt kwaliteitsverlies, onderschikking aan voor de massa onzichtbare bureaucraten.

Wij moeten vandaag iets ONGEWOONS gaan doen. Dat ongewone bestaat uit twee dingen:

- Erkennen dat we zijn vastgelopen op een groot probleem. We gingen te hard met elkaar om. Dat hebben we al besproken op onze grote verzoendag op 16 juli. Onze twee tijdelijke toezichthouders noemen die toestand 'onbestuurbaarheid'.
- Zorgen dat we die 'shit' zo veel mogelijk ZELF gaan oplossen. Alleen zo kunnen we voor de toekomst en sterke FNV waarborgen. Als WIJ dat niet doen gaan ANDEREN dat doen.

Volgens de werkgroep gaat de keuze nu niet tussen volop JA zeggen of alleen maar NEE zeggen. Wij zoeken een TUSSENWEG, de combinatie van wat we waardevol vinden in de FNV-structuur tot nu toe én de oplossingen die de Raad van Toezicht zoekt voor een betere positie van de sectoren en de VLR-bonden.

Zo'n manier om de beste weg te zoeken is in ons Ledenparlement moeilijker dan in de Tweede Kamer of in de gemeenteraad. Dáár hoef je als gekozen lid niet zonder meer JA of NEE te zeggen op een voorstel van de regering of van Burgemeester en Wethouders. Je kunt dat voorstel vóór de stemming eerst VERANDEREN. Dat heet daar een 'amendement'.

De werkgroep stelt voor om de voorstellen van de Raad van Toezicht te amenderen. In ons Ledenparlement is de enige manier om een voorstel te veranderen dat we de voorstellers uitnodigen tot herziening van hun voorstel. Dat heet een 'Constructief NEE', niet maar een nee-zonder-oplossing maar het niet-instemmen met plannen die we onbruikbaar of zelfs schadelijk vinden. Om dat constructieve nee te bereiken heeft de werkgroep twee moties voorbereid.

In de eerste motie regelen we dat de Raad van Toezicht éénmalig een nieuw Dagelijks Bestuur mag voorstellen, maar ZONDER het uit vrijwilligers/kaderleden bestaande Algemeen Bestuur af te schaffen. Dat Algemeen Bestuur hebben we hard nodig om te bereiken dat het geprofessionaliseerde Dagelijks Bestuur de leden gaat vergeten en onnodig gaat botsen op de Bondsraad.

In de tweede motie regelen we dat we een verbeterde werkwijze in gang zetten voor de sectoren en voor een BONDSRAAD die dichter bij de kaderleden staan, maar ZONDER overhaaste statutenwijziging en vooral zonder overmacht voor de Raad van Toezicht.

Statutenwijzigingen moet je grondig voorbereiden. Dus: niet zeggen dat we dit in november wel even zullen gaan doen. Eerst moeten de sectoren en de VLR-bonden alle voordelen én nadelen kunnen overzien. Laten we daarbij samen een beeld vormen van wat we echt een verbetering vinden.

Leden van het eerste voorlopige Ledenparlement in 2013 herinneren zich dat ze op één dag overhaast 59 bladzijden en 63 maatregelen moesten doorworstelen, zonder de achterban te kunnen raadplegen. Dat ging bovendien over een onrijp stuk. Zoiets willen we niet opnieuw. Dat levert resultaten op waarmee achteraf velen ontevreden zijn. Velen voelen zich dan overvallen en gemanipuleerd.

En zo kom ik bij de beoogde resultaten van de twee moties. De eerste over verkiezingen, de tweede over ons bestuursmodel. Beide ondertekend door LP-leden uit 11 bonden en sectoren. Die moties nodigen – via het interim-bestuur – de Raad van Toezicht uit om over enige tijd te komen met betere voorstellen die overeenstemmen met de wensen in deze moties.

Wat gebeurt er straks als de moties zijn AANGENOMEN?

Dan willen we van de Raad van Toezicht horen wat ZIJ verder denken te gaan doen. Op ONZE uitnodiging tot bijstelling ingaan, zodat vandaag geen verder besluit nodig is? Of juist vandaag een stemming VOOR of TEGEN hun voorstellen houden. In het besef dat een meerderheid van het LP zich dan genoodzaakt voelt tot een TEGENSTEM?

Wij moeten niet onze kracht zoeken in twijfelen aan de goede bedoelingen van de twee toezichthouders. Die twee jongens hebben op hún manier hun best gedaan. Zij hoopten een in verwarring vastgelopen vakbeweging te kunnen gaan redden. We moeten ze niet gaan kwalijk nemen dat ze dát wilden proberen.

Maar als wijzelf het eens kunnen worden over betere oplossingen moet dat voorrang krijgen. Alleen wijzelf kunnen voor de toekomst een sterke vakbeweging mogelijk maken!

Tot slot:

Sommige LP-leden hebben mij de afgelopen weken verweten dat ik onaanvaardbare tegemoetkomingen wil doen aan de toezichthouders. Ik begrijp die houding. As je alles alleen ziet als een machtsspel, als een gezamenlijke afweer tegen de vijand van buitenaf, wil je de toezichthouders een nederlaag en een vernedering toebrengen.

Maat dát is niet waarover het nu moet gaan. Het gaat er nu om dat we hun voorstellen VERBETEREN en daarmee aan de slag gaan!

INBRENG IN TWEEDE RONDE VAN DE DISCUSSIE:

Ja, we willen allemaal snel een eind maken aan de bestuurscrisis en de FNV sterker en effectiever maken.

Maar: HOE doen we dat?? Met passieve afwachtende leden die zich steeds verrast en overvallen voelen, dus met een gevoel van 'die anderen doen maar!'? Of met actieve leden die ZELF de koers uitzetten?

Ik ben het met Ton Heerts eens dat we een beleid moeten ontwikkelen dat uitgevoerd moet worden. We zijn niet alleen een club van boze activisten maar willen ook resultaat afdwingen.

Met Lodewijk Asscher ben ik het eens over de beoogde effecten van een te nemen besluit. We moeten snel en actief reageren naar de kabinetsformatie en een nieuwe regering, en de publieke sector beschermen.

We moeten de vakbond toekomstbestendig maken, en stabiliteit en continuïteit waarborgen.

We moeten toe naar sterke sectoren, een Bondsraad en in de toekomst ook het congres in ere herstellen. Ik heb ervaren dat die congressen in het verleden nogal eens rommelig en onoverzichtelijk waren, maar ze zijn een goed moment om eens per vier jaar de klokken gelijk te zetten.

Over HOE we dat allemaal gaan doen bestaat nog een meningsverschil, vooral over wie stuurt wie aan. Er zijn 2 mogelijke alternatieven:

- De leden sturen via de Bondsraad het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur aan, en dat bestuur stuurt de Werkorganisatie aan.
- Of de Raad van Toezicht stuurt het bestuur en de Werkorganisatie aan, en de leden kunnen dan via de Bondsraad alleen kritische kanttekeningen plaatsen.

De keuze tussen die twee modellen is belangrijk voor het toekomstig functioneren van onze ledenbinding en onze ledenwerving.

De vraag blijft:

Willen we de voorstellen van de Raad van Toezicht bijbuigen (amenderen) of ze zonder meer omarmen (dus zonder alle consequenties te overzien).

Hierbij dien ik formeel de twee moties in die de voorstellen amenderen op het gebied van de bestuursverkiezingen en het toekomstige bestuursmodel.

- De eerste zegt dat we nu snel uit de bestuurscrisis willen, met waarborgen voor het ook in de toekomst blijven bestaan van bestuursverkiezingen en nu het behoud van het Algemeen Bestuur.
- De tweede gaat een verbetertraject in werking zetten in plaats van een overhaaste statutenwijziging die we niet kunnen overzien, en waarvan we straks spijt hebben.

Ik had de hoop dat we al zonder stemming tot overeenstemming zouden kunnen komen, maar ik begrijp dat Lodewijk Asscher eerst de uitslag van een stemming wil zien. En dan moeten we dus nu maar die duidelijkheid scheppen. Dus de twee amendementen zijn nodig voor de spoedige voortgang van het noodzakelijke oplossingsproces.

.....

UITSLAG STEMMINGEN:

13.12

MOTIE 1: DE EERSTVOLGENDE VERKIEZING VAN HET FNV-BESTUUR.

VOOR: 75 stemmen (87%)

TEGEN: 11 stemmen (13%)

13.13

MOTIE 2: VERSTERKING VAN DE FNV ALS LEDENVERENIGING.

VOOR: 69 stemmen (90%)

TEGEN: 8 stemmen (10%)

ONTHOUDINGEN: 2 stemmen.